

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ἐκ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Παιδείας καὶ ἐκ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχει ἐπισημασθῆναι ὡς ἀνάγνωσμα ὀφειστικὸν καὶ χρειαζομένον εἰς τὰς τοιαύτας ἡλικίας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΗΛΩΤΕΑ	
Ἐσωτερικῶς	Ἐξωτερικῶς
Ἔτησις δρ. 12.—	Ἔτησις φρ. 12.—
Ἐξάμηνος > 6,50	Ἐξάμηνος > 8.—
Τριμήνος > 3,50	Τριμήνος > 4,50

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τὴν 1ην ἑβδομάδος μηνός.

ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
 ΔΙΑΡΥΘΗ ΤΩ 1879
 ΕΚΔΟΣΤΗΣ — ΕΚΔΟΣΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
 Ἀθήναι, 4 Ἰανουαρίου 1920

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
 Ἐσωτερικ. λιστ. 30. Ἐξωτερικ. λιστ. 35
 ἑτέροις ἀποστολιστέον ἐπὶ, ὡς ἰσχύει λιστ. 30
 ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 Ὅδὸς Ἐθνομίχου δρ. 38, παρὰ τὸ Βασιλικόν
 Ἔτος 42ον. — Ἀριθ. 5

Περίοδος Β'. — Τόμος 27ος

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ τοῦ JULES VERNE

Α'. (Συνέχεια)

Ὅταν τὸ καλύτερον δὲν θάταν νὰ τὸ περιμένουν ὡς νὰ παρουσιασθῇ στὸν ὄρο τῆς Σωτηρίας ;...

— Ὅχι ! ἔλεγε ὁ Τζάκ ! Νὰ φύγουμε, νὰ φύγουμε ἀμέσως !

Ὁ φρόνιμος ὁμοῦ Ἐρνέστος ἐπρόβαλε τότε μερικὰς ἀντιρρήσεις, ποὺ τὴς ἐπιδοκίμασε κι' ὁ κ. Ζερμάττ. Δὲν ἤξεραν σὲ ποιά ἐθνικότητα ἀνήκει αὐτὸ τὸ πλοῖο... Δὲν μπορούσε γὰρ ἦταν καὶ κανένα πειρατικὸν ἀφοῦ οἱ πειρατὲς ἦταν ἄφθονοι, τὴν καιρὸν ἐκαίνο, στὰ μέρη τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ ;... Ποῖος ξέροι μάλιστα ἂν τὸ πλοῖο αὐτὸ δὲν εἶχε πέσει στὰ χέρια τέτοιων κακούργων ; Καὶ σὲ τέτοια περίπτωσι, πόσοι κίνδυνοι δὲν ἀπειλοῦσαν τὸν κ. Ζερμάττ καὶ τὴν οἰκογένειάν του ;...

Αὐτὰ τὰ προβλήματα παρουσιάσθησαν αὐτόματα.

— Δοιπόν, ἐδήλωσε ὁ Φρίτς, πρέπει νὰ λυθοῦν τὸ γρηγορώτερον !

— Naί, πρέπει . . . εἶπε ἡ Τζέννυ, ποὺ δὲν μπορούσε νὰ κρύψῃ τὴν ἀνυπομονήν της.

— Ὅχι μὲν στὸ καγιακ, ἐξακολούθησε ὁ Φρίτς, κι' ἀφοῦ τὸ ἐπιτρέπη ἡ θάλασσα, θὰ περάσω τὸ ἀνατολικὸν ἀκρωτήριον.

— Καλῶς, ἀποκρίθηκε ὁ κ. Ζερμάττ. Δὲν μπορούμε βέβαια νὰ μείνουμε στὴν ἀβεβαιότητα. Ὁπωδιήκοτε, πρὶν ζυγῶσουμε αὐτὸ τὸ πλοῖο, πρέπει νὰ μάθουμε.. Φρίτς, θάλαθω μαζί σου κι' ἐγώ !

— Ὅχι, πατέρα, εἶπε τότε ὁ Τζάκ. Ἐγὼ εἶμαι συνειδητὸς καλύτερα στὸ κομμάτι τοῦ καγιακ. Θὰ χρειασθοῦμε δύο ὥρες ὡς νὰ φθάσουμε στὸ ἀκρωτήριον κι' ἀπὸ

καὶ ποῖος ξέροι πόσο θάκινδυνον τὸ ἀραχθῆναι πλοῖο... Ἄριστόν μοι νὰ συνοδεύσω τὸν Φρίτς ἐγώ...

— Naί, ἐπρόσθεσε ὁ Φρίτς, καλύτερα νάλαθω μαζί μου ὁ Τζάκ.

Ὁ κ. Ζερμάττ ἐδίτταζε. Τοῦ φαινόταν πολὺ ἀνάγκαιον, ἀπαραίτητον, νὰ λάβῃ μέρος στὴν ἐκδρομῇ, ποὺ ἐπρεπε νὰ γίνῃ μετὰ τὴν μεγαλύτερην φρόνησιν.

Ἡ κυρία Ζερμάττ ὁμοῦ εἶχε ἄλλη ἰδέαν.

— Ἀς πᾶνε, εἶπε, ὁ Φρίτς κι' ὁ Τζάκ. Μποροῦμε νὰ τοὺς δώσουμε ὁδηγίαι καὶ νὰχοῦμε κάθε προκοπήν ὡς θὰ κάμουν ὅ,τι κρῆπει.

Ὁ κ. Ζερμάττ ὑποχώρησε. Κι' ἔδωκε στὸν Φρίτς καὶ στὸν Τζάκ τὴς ὁδηγίαις του. Ἀμα περνοῦσαν τὸ ἀκρωτήριον, ἐπρεπε νὰ κολυθῆσαν τὴν ἀκτὴν, νὰ κρυφθοῦν ἀνάμεσα στοὺς βράχους, νὰ ἰδοῦν χωρὶς νὰ ἰδωθοῦν, νὰ σημαιώσουν μόνον τὴ θέση τοῦ πλοίου, νὰ μὴν ἀναίθουν ἀπάνω καὶ νὰ γυρίσουν ἀμέσως στὸ Φελσενχάλμ. Ὁ κ. Ζερμάττ θάβλεπε τότε εἰς ἔκστασιν νὰ κάμουν. Ἄν ὁ Φρίτς καὶ ὁ Τζάκ κατόρθωναν νὰ μὴν ἰδωθοῦν καθέλου, αὐτὸ θὰ ἦταν τὸ καλύτερον ἀπ' ἅλα.

Ἰσως ἀκόμα, — κι' ἡ συμβουλή αὐτὴ δόθηκε ἀπὸ τὸν Ἐρνέστο, — ἂν δὲν ἦταν δυνατόν νὰ κρυφθοῦν, ὁ Φρίτς καὶ ὁ Τζάκ μπορούσαν νὰ παρουσιασθοῦν ἐν ἄγριον. Δὲν εἶχαν παρὰ νὰ μουντζουρώσουν τὰ πρόσωπα τους καὶ τὰ χέρια τους καὶ νὰ ντυθοῦν κατὰ τὸν τρόπο τῶν ἀγρίων, ὅπως τὸ εἶχε κάμει κι' ἄλλη φορὰ ὁ Φρίτς, — τότε ποὺ ἔφερε τὴν Τζέννυ στὸν ὄρο τῶν Μαργαριτῶν. Ἔτσι θὰ εἶχαν λιγώτερον φόβον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πλοίου, ἂν ἦταν κακοῦργοι, καὶ μάλιστα ἀραπάδες. Ἄλλως τε ἦταν πολὺ φυσικὸν νὰ συναντήσουν ἀραπάδες στὴν ἄγνωστη ἐκείνη γῆ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ. . .

Ἡ ἰδέαν τοῦ Ἐρνέστου ἦταν καλή. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ντύθησαν ὡς ἰθαγενεῖς τῶν Ἀνδαμάνων Νήσων κι' ἔπειτα ἐθαψάν μετὰ καπνὰ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ χέρια τους. Ἔτσι μασκαρεμένοι μῆλκαν στὸ καγιακ κι' ὑστερὰ ἀπὸ μιὰ ὥραν βρέθησαν στ' ἀνοικτὰ.

Εἶναι περιττὸν νὰ ποῦμε, ὅτι ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Ζερμάττ, ἡ Τζέννυ, ὁ Ἐρνέστος κι' ὁ Φραγκίσκος τοὺς παρακολούθησαν μετὰ μάτια καὶ μετὰ τὰ γυαλιὰ ἔσοφαινόταν καὶ δὲν ἐγύρισαν στὸ Φελσενχάλμ παρ' ἀφοῦ τοὺς εἶδαν νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὸν ὄρο τῆς Σωτηρίας.

Ἄμα ἐφθασαν μπροστὰ στὸ νῆ-

Ἐκτατοῦσαν καὶ τὴν ἀνατολήν τους... (Σελ. 17, στ. α'.)

σάκι τοῦ Καρχαρία, ἀντί νά πλησιάσουν τὸ ἀκρωτάλι του, ἐπλησίασαν τὸ ἀντικρινό. Ἄν καμμιά βάρκα τοῦ πλοίου παρουσιαζόταν ἀξερνα ἀπὸ τὸ ἀκρωτήρι, μπερσοσαν νά κρυφθοῦν πίσω ἀπὸ τὰ βραχάκια καὶ νά ἰδοῦν ἀπὸ καὶ χωρὶς νά τοὺς ἰδῇ κανεὶς.

Χρειάστηκαν δύο ὀλόκληρες ὥρες γιὰ νά φθάσουν στὸ ἀκρωτήρι, πού ἀπέχει περισσότερο ἀπὸ δύο λευγές. Μὰ τὸν ἑλαφρὸ βοριά πού φυσῶσα, δὲν μποροῦσε νά χρησιμεύσῃ τὸ πονί: τὰ ρεύμα ὅμως βοήθησε τὸ τρέξιμο τῆς γοργῆς βαρκούλας.

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ πού θὰ περνοῦσαν τὸ ἀκρωτήρι. ἔκείνο, ἀρότου ἢ οἰκογένεια Ζερμάτ εἶχε βρῆ καταφύγιο στὸν ὄρμο τῆς Σαυηρίας. Τὶ διαφορά ἀπὸ τὸ ἀκρωτήρι τῆς Ψεύτικης Ἐλπιδας, πού, φαινόνταν σὲ ἀπόσταση τεσσάρων λευγῶν ἀπὸ καὶ, κατὰ τὰ βορειοδυτικά. Τὶ τραχύτητα πού παρουσίαζε τὸ ἀνατολικὸ αὐτὸ μέρος τῆς Νέας Ἐλβετίας! Ἡ ἀκτὴ ἦταν σπαρμένη ἀπὸ ἀμμόλοφους, ἀπὸ μαῦρα βραχάκια κ' ἀπὸ σκοπέλους, πού ἀπλωνόνταν ἔνα διάστημα ἀπὸ πολλές ἑκατοντάδες ὀργιές κέρ ἀπὸ τὸ ἀκρωτήρι. Κι' ἡ θάλασσα, σὲ μέρος αὐτὸ, ἦταν πάντα τρικυμισμένη καὶ κτυποῦσε τοὺς σκοπέλους μὲ μανία.

Ὅταν τὸ καγιάκ πέρασε καὶ τοὺς τελευταίους βράχους, ἡ δυτικὴ ἀκτὴ παρουσιάσθηκε στὰ μάτια τοῦ Φρίτς καὶ τοῦ Τζάκ. Κατέβαινε ἔνα σχεδὸν ἀπὸ τὸ βορρῆα στὴ μεσημέρια καὶ περιόριζε ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος τῆ Νέα Ἐλβετία. Ὅστε, ἂν δὲν ἦταν νησί, ἀπὸ ἐδῶ, ἀπὸ τὸ μεσημερινὸ τῆς μέρος, ἡ γῆ αὐτὴ θὰ ἦταν ἐνωμένη μὲ καμμιά ἡπειρο. Τὸ καγιάκ ὡστόσο προχωροῦσε προφυλακτικὴ ἀνάμεσα στυδὲς βράχους τῆς ἀκρωγιαλίας, σὲ τρόπο πού θάταν δύσκολο νά τὸ ἰδῇ κανεὶς ἀπὸ μακριά.

Ἡ ἀπόσταση μιάς λεύγας, σὲ βάθος ἐνός μικροῦ ὄρμου, παρουσιάσθηκε τότε ἕνα πλοῖο τρικάρτο, ἀραγμένο. Οἱ κεραιές του ἦταν βγαλμένες, γιὰ ἐπισκευή. Καὶ στὴν ἀντικρινὴ ἀμμουδιὰ φαινόνταν σημεῖνες μερικὲς σκηνές.

Τὸ καγιάκ πλησίασε ὡς μισὸ μίλλι. Τὰ εἶδαν ἀπὸ τὸ πλοῖο καὶ τοῦ ἔκαμαν διάφορα σημεῖα. Ὁ Φρίτς κ' ὁ Τζάκ κατάλαβαν πὼς τὰ σημεῖα αὐτὰ ἦταν φιλικὰ, κ' ἐπλησίασαν περισσότερο. Ἐφθασαν μάλιστα ὡς ταῦτά τους καὶ μερικὲς λέξεις ἀγγλικές. Ἦταν φανερό, πὼς ἀπὸ τὸ πλοῖο τοὺς ἔκαιρναν γιὰ ἰθαγενεῖς.

Ὅσο γιὰ τὴν ἐθνικότητα τοῦ πλοίου, δὲν χωροῦσε ἀμφιβολία. Ἡ βρετανικὴ σημαία ἐκυμάτιζε ἔνα κατάρτι. Ἦταν ἀγγλικὸ πολεμικὸ πλοῖο, κορβέττα μὲ δέκα κανόνια.

Μποροῦσαν λοιπὸν ἐξαίρετα νά πλύνουν τὰ πρόσωπά τους καὶ ἐπισκοπῶνόντων

μὲ τὸν κυβερνήτη αὐτῆς τῆς κορβέτας. Ὁ Τζάκ ἤθελε, ὁ Φρίτς δὲν. Εἶχαν ὑποσχεθῆ νά γυρίσουν σ' ἐπὶ τὴν ἀκτὴν ἀπὸ τὸ πλοῖο ἔρχονταν τὴ θέση του καὶ τὴν ἐκείνου. Κι' ὁ Φρίτς ἐννοοῦσε νά κρῖν τὴν ὑπόσχεσή τους. Ἔτσι τὸ καρὶσε κατὰ τὸ βορρῆα κ' ὑπερ' αὐτοῦ ὡρες μῆτε στὸν ὄρμο τῆς Σαυηρίας.

Ἡ ἀγγλικὴ κορβέτα «Ξεφίας» νονιές πού ἀκούσθησαν. — μιά βάρκα. — Ἡ οἰκογένεια κ' ἡ οἰκογένεια Οὐόλστον, χωριστοῦ. — Ἀνταλλαγὲς διαποικισμοί. — Ἡ κορβέτα.

Ὁ «Ξεφίας», μικρὴ κορβέττα φέδεκα κανόνια καὶ μὲ ἀγγλικὴ σημαία, ταξείδευε κ' ἐκείνον τὸν καιρὸ ἀπὸ τὸ Σίδνεϋ τῆς Αὐστραλίας στὸ ἀκρωτήρι τῆς Καλῆς Ἐλπίδας. Ὁ κυβερνήτης, ὑποπλοίαρχος Αἰττελστον, εἶχε στυς διαταγές του πληρωμα ἀπὸ ἐξήντα ἄνδρες. Ἄν καὶ τὰ πολεμικὰ πλοῖα δὲν παίρνουν συνήθως ἐπιβάτες, ὁ «Ξεφίας» εἶχε λάβει τὴν ἄδεια νά ἐπιβιάσῃ μιά ἀγγλικὴ οἰκογένεια, πού ὁ ἀρχηγὸς τῆς, γιὰ λόγους ὑγείας, ἤθελε νά γυρίσῃ στὴν Εὐρώπη. Τὴν οἰκογένεια αὐτὴ ἀποτελοῦσαν ὁ κ. Οὐόλστον, μηχανικός, ἡ γυναίκα του Μέρρυ Οὐόλστον, κ' οἱ δύο τους θυγατέρες, Ἄννα καὶ Ντόλλη, ἡ μιά δεκαεπτά κ' ἡ ἄλλη δεκατεσσάρων χρονῶν. Ἡ οἰκογένεια εἶχε κ' ἕνα γιό, τὸν Τζέιμς Οὐόλστον, πού ἔμενε τότε στὸ Κακτάρου μὲ τὴ γυναίκα του καὶ τὸ παιδί του.

Ἐξῆ ἐβδομάδες προηγήτερα, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1916, ὁ «Ξεφίας» εἶχε ἀναχωρήσει ἀπὸ τὸν λιμένα τοῦ Σίδνεϋ κ' ἀπὸ πέρασε ὅλη τὴ μεσημερινὴ ἀκτὴ τῆς Αὐστραλίας, διευθύνθηκε πρὸς τὰ βορειοανατολικά τοῦ Ἰνδικοῦ Ὤκεανοῦ.

Στὸ ταξείδι αὐτὸ κατὰ διαταγὴ τοῦ Ναυαρχείου, ὁ ὑποπλοίαρχος Αἰττελστον ἔπρεπε νά ἐρευνῆσῃ ἐκεῖνα τὰ μέρη, γιὰ νά δῇ μήπως ὑπῆρχαν πουθενά, εἴτε στυ δυτικὴ ἀκτὴ τῆς Αὐστραλίας, εἴτε στυ γειτονικὰ νησιά, τίποτε ναυαγοὶ τῆς «Ἀρκάδος». Καμμιά εἰδηση γι' αὐτὸ τὸ πλοῖο, τριάντα ὄλους μῆνες. Δὲν ἤξεραν ἀκριβῶς οὔτε τὸ μέρος τοῦ ναυαγίου, ἂν καὶ ἦταν βέβαιον πὼς εἶχε ναυαγήσει, ἀπὸ τὸ λωστρόμο καὶ τρεῖς ναύτας αὐτοῦ τοῦ πλοίου τοὺς εἶχαν βρῆ στυ θάλασσα καὶ τοὺς εἶχαν πᾶει στυ Σίδνεϋ. Κι' ἦταν εἰ μόνον πούχε μέσα ἡ μεγάλη βάρκα. Ὅσο γιὰ τὸν πλοίαρχο Γκρήνηλδ, τοὺς ἐπίλοιπους ναύτες, τοὺς ἐπιβάτες, — μ' αὐτοὺς ἦταν κ' ἡ κόρη τοῦ συνταγματάρχη Μόντροζ, — δὲν ὑπῆρχαν πολλὰς ἐλπίδες νά βρεθοῦν, κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ ναυαγίου πού εἶχε κάμει ὁ λωστρόμος. Ἡ Κυ-

βέρνηση ὅμως τῆς Μεγάλης Βρετανίας θέλησε νά γίνουν κ' ἄλλες ἐρευνες στὸν Ἰνδικὸ Ὤκεανό, προκρίνονταν στυ ἀκατοίκητα νησιά πού δὲν συχνάζονται ἀπὸ τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα καὶ μάλιστα ἔς ἐκεῖνα πού ἦταν πιὸ κοντὰ στυ μέρος, ὅπου ἐλογαριάζαν πὼς εἶχε χαθῆ ἡ «Ἀρκάδος».

Ἔτσι, ἀπὸ ἔστριψε καὶ τὰ κρωτήρι Λαίβιν, στυ νοτιοδυτικὰ τῆς Αὐστραλίας, ὁ Ξεφίας τράβηξε κατὰ τὰ βορεινὰ. Κι' ἀπὸ στυ ἔτάθη κ' ἔφαξε ἀδικα σὲ μερικὰ ἀπὸ τὰ νησιά τῆς Σίδνεϋ, ξαναπῆρε τὸ ὄρομο τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδας. Ἄλλα τότε τὸν βρῆκαν μεγάλες τρικυμίες καὶ, ἀπὸ ἐπὶ λαιμοῦ μιά ἐβδομάδα μὲ τὰ στοιχεῖα κ' ἔκαμε πολλὰς ἀβάρειες, εἶδε τὴν ἀνάγκη νά σταθῆ σὲ κανένα μέρος κατάλληλο, γιὰ νά ἐπισκευασθῇ.

Στυς 8 τοῦ Ὀκτώβρη, ὁ σκοπὸς εἶδε μιά ξηρά, — ἴσως νησί, — πού οὔτε εἰ πιὸ νεοὶ χόρτες δὲν τῆν εἶχαν σημειωμένη. Ὁ ὑποπλοίαρχος Αἰττελστον διευθύνθηκε πρὸς αὐτὴ τὴν ξηρὰ καὶ βρῆκε καταφύγιο στυ βάθος ἐνός μικροῦ ὄρμου τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς, προφυλαγμένῃ ἀπὸ τοὺς κακοὺς ἀνέμους, — μέρος κατάλληλο στυ γιὰ νά σταθῆ ἔτον καιρὸ θάκατοιῦσαν οἱ ἐπισκευές.

(Ἔπεται συνέχεια) Γ. Ρ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗ ΛΥΡΑ ΤΗΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ

[Κι' ἄλλη ὄρατα λυρικὴ συλλογὴ, νέου ποιητοῦ, φάνηκε αὐτὲς τῆς ἡμέρας: «Στὴ λυρὰ τῆς Μοναξίας» τοῦ κ. Αριστίδη Κηρόβα. Ἀναδημοσιεύουμε ἐδῶ λιγ' ἀπὸ τὰ μικρὰ τῆς κομμῆτια, κατὰλληλα καὶ γιὰ τοὺς ἀναγνώστες μας. Σ.τ.Δ.]

ΥΠΝΟΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΣ

Κοιμάται... Στὰ λομπρόχρωμα, τὰ εὐωδιαστὰ βελούδα, Ἄπλωτο στυ τραναύφωλλο κοιμάται ἡ πεταλούδα. Ἐνανουρίστηκε ἀπαλά μὲ τὴν πνοὴ τοῦ μύρου: Ψυχῆς γλυκὸ ἀποκοίμισμα στυν ἀγκαλιὰ τοῦ ὄνειρου.

Ρ Ο Δ Ο

Δροσιὰ καὶ φῶς τὰ φύλλα σου... ὦ, εὐωδιὰ κ' ὦ, χῶμα! Ἀνθίζεις καὶ μαγεύεται μιά πλάση ὀλόγυρά σου. Κι' ἂν ἡ ζωὴ σου εἴν' ὄνειρο, καὶ πὸ θείο ἀόκονα Τ' ὄρατο ἐξψύχισμά σου!...

ΓΙΑΣΕΜΙΑ

Μυρόπινα χιόνια, λουλουδιὰ, πού ἀνοίγετε τὸ δειλινὸ, Ἄσπυ τῆς νύχτας ὄραμα, ἢ εἰσγενικὴ ζωὴ σας. Ὅταν ὁ ἥλιος, γέγονοντας, ῥόδα σκορπᾷ στυν ὄρανο, Ἀνθίζετε, μύροντες τὸ ἀγέρν τὸ βλυσχερινὸ, καὶ ἔ' ἕνα τῆς ἀγῆς φιλι σβύεται γλυκὰ ἢ πνοὴ σας.

ΑΡ. ΚΑΡΑΒΑΣ

ΤΟ ΒΩΔΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΑΚΙ

Καθὼς ξεκίνησε τὸ λεωφορεῖο, ἕνα βῶδι, κατατρομαγμένο, χόθηκε σ' ἕνα θάμνο. Ἐνα παιδάκι, πέντε ὡς ἔξη χρονῶν πού τὸ ὠδηγοῦσε, τοῦ ἔπιασε τὸ κεφάλι καὶ τὴ κρυφῶς στὸν κόρφο του, ἐν ὡ τὸ χὰιδευσ ἀπαλά μὲ τὸ χέρι του. Ἐκανε βέβαια στυ βῶδι, ἐκεῖνο πού θὰ τοῦ ἔκανε καὶ ἡ μητέρα του.

Τὸ βῶδι, τρέμοντας σύσσωμο, ἔχωνε μ' ἐμπιστοσύνη τὸ πελώριο κεφάλι του, στολισμένο μὲ δύο κέρατα, στυν ἀγκαλιὰ τοῦ παιδιοῦ, ρίχνοντας καπου-καπου ἕνα φοβισμένον βλέμμα στυ λεωφορεῖο, πού ἔτρεχε μ' ἕνα φοβερὸ κρότο. Τὸ παιδάκι χαμογελοῦσε καὶ τοῦ μιλοῦσε στυγά.

Τίποτα πὸς συγκινητικὸ πὰρὰ νά θλέπη κανεὶς μιά κτηνώδη καὶ τυρλῆ δύναμη νά καθησυχάζεται ἀπὸ μιά ἐξυπνὴ ἀδυναμία!

(Victor Hugo) I. X.

ΠΩΣ Ο ΑΛΗΣ ΕΓΕΙΝΕ ΒΑΣΙΛΗΑΣ

(Παραμῦθοι) (Συνέχεια καὶ τέλος, ἴδε σελ. 27)

Τὸ λεοντάρι ἀκολούθησε εὐπειθῶς τὸν Ἄλῃ καὶ βρυχήθηκε:

— Ἀνθρωπάκο, ἀνθρωπάκο! Βάλε γρήγορα τὴν κερῶνα σου καὶ θὰ γίνης βασιληῆς τῶν λεονταριῶν.

Μὰ ὁ Ἄλῃς, χωρὶς νά τὰκούσῃ, ὠδηγήσε τὸν λεοντάρι στυ βασίλειο τῶν ἐλεφάντων. Ἐν' ἀπ' αὐτὰ τὰ ζωῶ καταβρόχθιος τὸν λεοντάρι καὶ ἀναγκάσθηκε νά κολυκωθῆ τὸν Ἄλῃ. Αὐτὸς τότε, τρέχοντας, ἔφθασε στυ παραθαλάσσιο. Μπήκε σ' ἕνα μεγάλον καρυδοστρεφλο καὶ βίασε τὸν ἐλέφαντα νά κολυμπῆσῃ κατόπι του.

Τὸ χονδρὸ ζωὸ πού θὰ ἤθελε νά φύγῃ, μὰ ἡ μαγικὴ κλωστή τὸ ἐβίαζε νά ὑπακούσῃ στυ μικρὸ του κύριο.

Πλεύσανε ἔτσι κάμποση ὥρα, ὅταν ὁ Ἄλῃς εἶδε ἐπιτέλους μιά φάλαινα σ' ἀνοιχτά. Αὐτὸ ἔπεριμενε. Καθὼς εἶχε προβλέψῃ, ἡ φάλαινα κατὰπιε τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸ τεράστιον ζωὸ εἶπε στυν Ἄλῃ:

— Φλέν! φλέν! φλέν! Ἀνθρωπάκο, ἀνθρωπάκο, βάλε γρήγορα τὴν κερῶνα σου καὶ θὰ γίνης βασιληῆς τῶν φαλαίνων.

— Ἀκόμα, εἶπε ὁ Ἄλῃς, μὰ ἡ στιγμή πλησιάζει.

Καὶ διευθύνθηκε σ' ἕνα νησί, πού ἔμοιαζε ἀπὸ μακριὰ σάν κεφάλι ἀνθρώπου. Ἐνα βαθὸ σπῆλαιον σχημάτιζε τὸ στόμα, πού κατὰπιε ἀξερνα τὴν φάλαινα.

Ὁ Ἄλῃς τότε τινάχθηκε στυν ἄερα, καὶ ἐξανάπεσε καθιστὸς σὲ μιά χρυσὴ πολυθρόνα: Ἦταν ἕνας θρόνος.

Στὰ πόδια του ἕνας ὀλόκληρος λαὸς φώναζε:

— Οὐρρά! Οὐρρά! Οὐρρά! Ἀνθρω-

πάκο, ἀνθρωπάκο, βάλε γρήγορα τὴν κερῶνα σου καὶ θὰ γίνης βασιληῆς αὐτοῦ τοῦ τόπου!

Ὁ Ἄλῃς ἔβλεπε τὴν κερῶνα στυ κεφάλι του καὶ ὄλος ὁ κόσμος φώναζε:

— Ζήτω ὁ Βασιληῆς!

Μὰ μερικοὶ φθονεροὶ ψιθύρισαν: Πῶς ἕνα τόσο μικρὸ παιδί ἔγεινε βασιληῆς; Αὐτὸ δὲν εἶναι φυσικὸ. Κάποια μαγεία θὰ ὑπάρχῃ!

— Μάλιστα, εἶπε ὁ Ἄλῃς, καὶ νά ἡ μαγεία μου.

Καὶ τραβῶντας δυνατὰ τὴν κλωστή του, κατέρωθε νά βγάλλῃ τὴν φάλαινα ἀπὸ τὸ σπῆλαιον πού τὴν εἶχε καταπιῆ.

Τράβηξε ξανά καὶ σὲ λίγο ὁ ἐλέφαντας βγήκε ἀπὸ τὴν φάλαινα.

Ἐπειτα ἤλθε ἡ σειρά τοῦ λεονταριοῦ. Καὶ μπροστὰ στυ ἐκθαμβὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων, φάνηκαν μὲ τὴ σειρά ὁ λύκος, ὁ σκύλος, ἡ γάτα, τὸ πουλὶ καὶ τέλος ἡ μυγίτσα.

Ἐξήγησε μας αὐτὸ τὸ θαῦμα, εἶπαν ὄλοι.

Ὁ Ἄλῃς θέλησε νά μιλήσῃ, μὰ τὰ λόγια του μπερδεύονταν καὶ δὲν ἤξερε πὼς νά ἐξηγήσῃ.

— Φαίνεται πὼς δὲν τὸ καταλαβαίνεις καλά καὶ σὺ ὁ ἴδιος, τοῦ ψιθύρισε μιά φωνή. Ἐγὼ θὰ σοῦ τὸ ἐξηγήσω.

Ὁ Ἄλῃς ἀνατινάχθηκε καὶ... ἐξυπνήσε.

Ἐμεινε μιά στιγμή σατισμένος πού ξαναβρέθηκε μπροστὰ στυ ἀλφραβητάρι του, γιὰτὶ ἀπάνω του εἶχε ἀποκοιμηθῆ.

Διηγῆθηκε τὸ ὄνειρό του στυν γέρο-δάσκαλο. Καὶ τότε αὐτὸς τοῦ εἶπε:

— Ὁ Ἄλλῃς σ' ἔκαμε νά ἰδῆς αὐτὸ τὸ ὄνειρο, γιὰ νά σοῦ δείξῃ δει, καθὼς ἕνα μικρὸ βλανιδὶ μπορεῖ νά γίνῃ μιά μεγάλη βλανιδιά, ἔτσι κ' ἕνας ἀνθρωπος, ὅσο ταπεινὸς καταγωγῆς καὶ ἂν εἶναι, μπορεῖ νά φθάσῃ καὶ τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα. Μὰ ἔξερεις πὼς μιά βλανιδιά δὲν φυτρώνει σὲ μιά μέρα. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ ἀνθρωπος, ὅσο ἀξιος καὶ ἂν εἶναι, δὲν πρέπει νά πᾶται νά φθάσῃ διὰ μιάς στυν κορυφῆ τῶν μεγαλείων. Πρέπει νά ἐργασθῇ καὶ νάναίβῃ στυγά τὰ διάφορα σκαλιὰ τῆς κοινωνίας, γιὰ νά φθάσῃ τέλος στυν ὑψηλὴ θέση πού θὰ στέψῃ τὴν ἀδιάκοπὴ ἐργασία του. Λοιπὸν γιὰ νά φθάσῃ σῆμερα, πρέπει νά εἶσαι γραμματισμένος. Γραμματισμένος γίνεσαι διαβάζοντας, καὶ γιὰ νά μάθῃς νά διαβάζῃς, πρέπει πρῶτα νά μάθῃς τὸ ἀλφάβητο.

Ὁ Ἄλῃς κατὰλαβε τὸ μάθημα, καὶ στυ τέλος τῆς ἡμέρας ἤξερε τὸ ἀλφάβητο. Σὲ λίγο μποροῦσε νά διαβάξῃ. Ἐγίνε ὁ καλύτερος μαθητῆς καὶ βγήκε πρῶτος ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Ἐγίνε τότε στρατιώτης καὶ διακρίθηκε τόσο καλά πού τὸν ἔκαμαν ἀξιωματικὸ. Λαμπρὸς ἀξιωματικὸς, ἔγεινε γρήγορα στρατηγός, κατόπι ἔγεινε καὶ ὑπουργός. Ὁ Βα-

σιληῆς τὸν ἐξετίμησε τόσο, πού τοῦ ἔδωκε τὴν κόρη του γυναίκα. Καὶ λίγο πρὶν πεθάνῃ, ὤρισε τὸν γαμπρὸ του γιὰ διάδοχο.

Καὶ νά πὼς ὁ Ἄλῃς ἔγεινε βασιληῆς. (Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ) Κ. Γ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΜΟΥ ΤΗΝ ΑΥΛΗΝ

Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλὴν τὸ κοινότατον χορτάρι γίνεσαι τὸ πιὸ ὀμορφονοῦτο Μαγιοῦ λουλουδίου. Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλὴν τὸ χειρότερον πουλὶ Ἄλει τὸ πιὸ γλυκὸ τραγοῦδι!

Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλὴν τοῦ ἡλιοῦ κάθε φιλὶ γίνεσαι κ' ἀπάνω θάρμα. Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλὴν καὶ τοῦ φεγγαριοῦ τὰ χάδια Μάγισσες τῆς κανονικῆς. Τῆς γριῆς μουριῆς τὰ βράδια.

Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλὴν Τάγιοβοῦ τοῦ Ἐσάου Τσουχερό δὲν τὸ ὀλοισα, Πάντα μαλακόνει... Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλὴν Σὰ τυφιάτικη στολή Πέφτει ἀρτὰ καὶ πού τὸ χιόνιν.

Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλὴν Μιά βρωσοῦλα μου μιλεῖ Γιὰ δροσιές, γιὰ δίψες. Στοῦ σπιτιοῦ μου τὴν αὐλὴν Τὴν ἀγάπην κάποιον χέρι Ἐσπείρει καὶ τάσῃ Τῆς ψυχῆς τὸ περιστερὶ.

Γ. ΑΘΑΝΑΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἀπὸ τὴ χαρὰ του, γιὰτὶ κατέρωθε πιά νά σοῦ ἀποσπάσῃ τὴν ὑπόσχεσιν πὼς, μὲ θυσία σου ἔστω, θὰ τοῦ κάμῃς τὴ δουλειὰ του, ὁ ἐγωῖστῆς γίνεσαι γενναίωφρων καὶ σοῦ δίνει ἀμέσως μιά συμβουλή: «Μὴν παιδεύεσαι διαρκῶς γιὰ τοὺς ἄλλους» κατὰξε καὶ τὸν ἑαυτοῦ σου λιγάκι.»

Ὁ φθόνος δὲν βρίσκει μονάχα ἀνοχῆ ἔς τὴν ψυχὴ μας, παρὰ μᾶς γεννάει καὶ τὴν περηφάνεια πὼς εἴμαστε ἀνώτεροι ἢ εὐτοχέστεροι καὶ γι' αὐτὸ μᾶς φθονοῦν. Ὁ οἶκτος, κοντὰ ἔς τὴ λύπη, ἀφίνει καὶ λίγη θέση γιὰ κάποια γλυκεῖα εὐγνωμοσύνη. Μόνον ἡ καταφρόνια τοῦ ἄλλου δὲν γεννάει ἔς τὴν ψυχὴ μᾶς τίποτα καλὸ, παρὰ μᾶς κάνει νά νοιώθουμε θυμὸ λύπη κ' ἐξουθέρωσῃ.

Εἶναι ἀρκετὰ πράγματα ἔς τὸν κόσμον πού, ἂν δὲν μαντευθοῦν χωρὶς λέξη, χωρὶς ὑπατινυμὸ τὸν παραμικρὸ, δὲν θὰ μποροῦσαν νά γίνουν ἀνεληπτά οὔτε μὲ τὴν διεξοδικώτερη ἀνάλυσιν.

Ε. Α.

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥΣ

Αγαπητοί μου,

ΗΝ παραμονή της Πρωτοχρονιάς, είχα σταματήσει απέξω από μια μεγάλη βιτρίνα της οδού Σιγαδίου, που ήταν χωρισμένη σε δύο: από το ένα μέρος είχε παιδικά παιχνίδια κι' από το άλλο κομψοτεχνήματα. Έν' αγοράκι ως έπτά χρονών, με γαλανά ματκίκα και ξανθές μπούκλες, ήταν σταματισμένο δίπλα μου με τη μητέρα του, νέα κυρία και κομψή. Ο μικρός, έννοείται, ήταν προσηλωμένος στα παιχνίδια. Κοίταζε προπάντων ένα μεγάλο κούκλο, έναν καιδαρό που είχε σχεδόν το ανάστημά του και καθόταν σταυροπόδι σε μια όμορφη καρεκλίτσα. Και μ'α την αλήθεια δεν ξέρω αν το παιδί εξέλεγε περισσότερο τον κούκλο τ'ην ίδιο ή την καρεκλίτσα του που θα του έρχόταν ίσια-ίσια, ή τη γαλάζια φορεσιά του, — μικρό πανταλόνι και κορτό σακκάκι, — που κι' αυτά θα του πήγαιναν λαμπρά... Έβριγνε όμως κάπου-κάπου και ματιές 'ς ένα κάστρο, μεσαιωνικό κόβρο με τα πυργάκια του, τις κολεμισμένες του, τα γεφύρια του, το χαντάκι του και τον κήπο του, όλα τ'αν αληθινά...

Η μητέρα κοίταζε τα κομψοτεχνήματα. Ήταν κάτι βιζάνικα με ιδιότροπα σχήματα και διάφανα χρώματα. Ήταν και κάτι αγγελοτάκια, ολάκαιρη παράταξη, από αλάθειστο, από μάρμαρο, από γύψο, από άσημι, άσπρα, κίτρινα, πράσινα, που παρουσιάζαν μυθολογικά ή πραγματικά πρόσωπα, άνδρικά, γυναικεία, έφηβικά, παιδικά, άλλα γυμνά, άλλα ντυμένα με χιτώνας, χλαμύδες ή πέπλους. Μια στιγμή, η μητέρα είχε προσηλωθή σ' ένα πανεύμορφο παιδάκι, ολόγυμνο, που καθόνταν σε μια κέτρα και προσκαθόσε να βγάλει κάποιο αγκάθι που του είχε μπή στο πέλμα του ποδιού. Αναπαράσταση του αρχαίου «Έξακανθίζομένου», σωστό καλλιτέχνημα... Και δείχνοντας στο αγοράκι της το αγγελοτάκι, του είπε:

— Μπέμπη, ιδέες... Ξέρεις να σου πάρω αυτό το παιδάκι;
— Ο μικρός του έβριξε μια ματιά πρώτα εξεταστική, έπειτα περιφρονητική, και αποκρίθηκε:
— "Όχι!... Εγώ θέλω έναν κούκλο!
— Μα κούκλος δεν είναι κι' αυτός;

είπε η μητέρα. Κι' ιδέες τί ώρατος!...
— "Όχι! όχι! Έκαμε ζωηρά ο μικρός, γυρίζοντας τα μάτια από την παρατάξη των αγγελοτάτων.
Κι' επρόθεσε με την πιο μεγάλη περιφρόνηση:

— Αυτά είναι παιχνίδια για μεγάλους.
— Καλά! Έκαμε η μητέρα χαμογελώντας. Έλα να σου πάρω ένα παιχνιδι για μικρούς...
— Κούκλο θέλω! είπε το αγοράκι.
— Η τ'ο κάστρο...
Και μπήκανε κι' οι δύο στο μαγαζί. Δεν εκάθησαν να ιδώ τί άπογεύνα. Φαντάζομαι μόνο πως σε λίγο θα βγήκαν κρατώντας κι' οι δύο τα παιχνίδια τους: ο μικρός τον κούκλο του ή το κάστρο, ή μητέρα τον «Έξακανθίζομενο».

Μα για πολλήν ώρα, γυρίζοντας στο δρόμο και χαλεύοντας στις πρωτοχρονιάτικες βιτρίνες, είχα στο νου μου το λόγο του μικρού: «Αυτά είναι παιχνίδια για μεγάλους».

Πώς μιλούν καμμιά φορά τα παιδιά! Μα είπα μια μεγάλη αλήθεια αυτός ο μικρός! Παιχνίδια και παιχνίδια. Όταν ο άνθρωπος είναι μικρός, θέλει μια κούκλα ή έναν κούκλο από πανί και από πύτουρο, και με ρούχα που να μπαίνουν βγαίνουν. Άμα μεγαλώσει, θέλει μια κούκλα ή έναν κούκλο από μάρμαρο ή από γύψο, χωρίς ρούχα ή με ρούχα κολλητά. Το όνομα μόνο αλλάζει: ο κούκλος ή η κούκλα του μεγάλου λέγεται αγγελοτάκι, κομψοτεχνήμα, μ. μ. κ. λ. δ.

Όχι μου πητε ίσως: Μ' αυτή είναι η διαφορά: Το παιχνίδι του παιδιού δεν έχει καμμιά σχέση με την τέχνη, ή έχει τότε, όση χρειάζεται για το παιδί. Του μεγάλου όμως είναι καλλιτέχνημα, και δεν διεισφέρει παρά μόνο κατά το ανάστημα, κατά τον όγκο, από τα μεγάλα καλλιτεχνήματα που δεν παίζονται. Κι' όμως, πολλές φορές, τα όρια είναι συγχυσμένα. Υπάρχουν παιδικά παιχνίδια που έχουν τόση τέχνη, τότε καλλιτεχνία, όση δεν έχουν μερικά κομψοτεχνήματα για μεγάλους. Πιραδείκιμος χάρη, οι κριζιάνικες, οι γιαπωνέζικες ή κινέζικες κούκλες, οι Ταναγραίτες...
Και στους πιο αρχαίους καιρούς ακόμα, οι άνθρωποι έπαιζαν και μεγάλοι έπαιζαν και μικροί. Κι' οι αρχαίοι τεχνίτες κατασκευάζαν κούκλες για παιδιά και κούκλες για μεγάλους. Άπειρες τέτοιες, κι' από τα δύο είδη, σώζονται ακόμα, στα δημόσια ή στα ιδιωτικά Μουσεία. Σημαίνει λοιπόν πολλές φορές, οι αρχαιολόγοι να μην ξέρουν πού να κατατάξουν μια αρχαία κούκλα: στα παιχνίδια των μικρών, ή στα παιχνίδια των μεγάλων; Το ίδιο θα συμβεί και 'ύστερ' από δυό-τρεις χιλιάδες χρόνια, αν θα βρίσκονταν, θαμμένα κάπου και διατηρημένα, παιχνίδια και κομψοτεχνήματα σημερινά. Για παιδιά, θάκοροδν, ήταν τάχα αυτό, ή για μεγάλους; Και θα συζητούν οι αρχαιολόγοι του μέλλοντος και θα πιάνουνται...

Το συμπέρασμα είναι, ότι ο άνθρωπος δεν κάνει να παίζει ποτέ. Τα παιχνίδια έγιναν «κομψοτεχνήματα» κι' έγιναν έτσι «παιχνίδια για μεγάλους». Η βιτρίνα εκείνη που ήταν χωρισμένη σε δύο, ήταν μια βιτρίνα πρωτοχρονιάτικη για όλους. Είχε παιχνίδια για το αγοράκι, είχε παιχνίδια και για τη μητέρα του...
Σας άσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΧΩΡΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ του HECTOR MALOT

[Βραβευμένο από την Γαλλ. Ακαδημία]

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'. (Συνέχεια)

— "Όχι, κύριε ειρηνοδίχη.
— Έλα, διηγήσου μου πως έγινε αυτή η καταστροφή της Βάρσης. Τη διάβασα στις εφημερίδες και αν δεν είσαι αλήθεια ο Ραμής, θα σε πιάσω. Λέγε λοιπόν και πρόσεχε.
— Αρχίσα με θάρρος, — με το θάρρος που μου έδινε ο τρόπος του ειρηνοδίχη. Κι' άμα τελείωσα τη διήγησή μου, τον είδα να με κοιτάζει με μάτια τρυφερά και συγκινημένα.
— Ενόμισα πως θάλεγε να μ'ας έλευθερώσουν άμέσως. Άλλά δεν έγιν' έτσι. Χωρίς να μου πη άλλη λέξη, μ' άφησε μόνο. Θά πήγαινε βέβαια να ανακρίνη το Μαρτίνα, για να ιδή αν θα συμφωνούσαν οι διηγήσεις μας.
— Έμεινα πολλήν ώρα βυθισμένος στους συλλογισμούς μου. Μα στο τέλος ο ειρηνοδίχης γύρισε με το Μαρτίνα.
— Θά ζητήσω πληροφορίες από το Ουτσέλ, είπε κι' αν,ώς έλπικω, θα είναι σύμφωνες με όσα μου είπατε, αβριο θα σας άπολύσουν.
— Κι' η αγελάδα μας; ρώτησε ο Μαρτίνα.
— Θά σας τη δώσουν.
— Δεν έννοουσα αυτό, εξηγήθηκε ο Μαρτίνα. Ποιος θα της δώσει να φάη; ποιος θα την άρμέξει;
— Έννοια σου, ήτύχασε.
Κι' ο Μαρτίνα ήσύχασε.
— Άν άρμέζουν την αγελάδα μας, είπε γελώντας, δεν μπορούν να μ'ας δώσουν το γάλα; Θά δεινούταμε μ' αυτό ώραία.
Μόλις έφυγε ο ειρηνοδίχης, είπα στο Μαρτίνα τις δυό μεγάλες ειδήσεις, που μ' έκαμαν να ξεχάσω πως ήμαυτε στη

φυλακή: "Η μάνα-Μπαρμπερίνα ζούσε! ο Μπαρμπερής έλειπε στο Παρίσι!
— Η αγελάδα λοιπόν του Βασιλόπουλου θα κάμη τη θριαμβευτική της είσοδο! είπε ο Μαρτίνα.
Κι' από τη χαρά του, άρχισε να τραγουδή και να χοροπηδή. Τον έπιασα από τα χέρια κι' εγώ, άλλο τόσο χαρούμενος, κι' ο Κάκης, που ως έκλεινε την στιγμή είχε μείνει στην άκρη, λυπημένος κι' ανήτυχος, ήλθε και στάθηκε μπροστά μας, όρθος στα δυό πσινά του. Αρχίσαμε τότε κι' οι τρεις ένα θεό-τρελλό χορό κι' εκάναμε τέτοιο θόρυβο, ώστε ο βασμοφύλακας, τρομαγμένος, — ίσως για τα κρομμύδια του, — ήλθε να ιδή μην είχαμε επαναστατήσει.
Μ'ας υποχρέωσε να ήτυχάσουμε, δεν μ'ας μίλησε όμως άγρια όπως όταν μπήκαμε με τον ειρηνοδίχη.

Απ' αυτό καταλάβαμε, πως η θέση μας δεν ήταν κακή και σε λίγο είχαμε την άποδειξη πως δεν κάναμε λάθος, γιατί ο βασμοφύλακας ξαναγύρισε με μια σουπιέρα γεμάτη γάλα, — το γάλα της αγελάδας μας. Μα δεν ήταν μόνο αυτό: εκτός από το γάλα, μ'ας έδωσε κι' ένα καρβέλι άσπρο φωμί κι' ένα κομμάτι βραστό μοσχάρι, που μ'ας το έστειλε, καθώς είπε, ο κ. ειρηνοδίχης.

Ποτέ ίσως φυλακισμένοι δεν έλαβαν τέτοια περιποίηση! Τρώγοντας το μοσχάρι και πίνοντας το γάλα, αναθεώρησα τις ιδέες μου για τις φυλακές. Μα όρισμένως δεν ήταν και τόσο κακές όσο έφανταζόμουν!
Αυτή ήταν και του Μαρτίνα η γνώμη.
— Δεν είναι μικρό πράμμα, έλεγε, να τρώω, να πίνω και να κοιμάμαι τζάμα!..
Δοκίμασα να τον ρωτήσω.
— Κι' αν πέθανε άξαφνα ο κτηνίατρος, του είπα, και δεν μπορούσαν να του πάρουν τη μαρτυρία του;
— Τώρα πια, άποκρίθηκε ο Μαρτίνα άτάραχος. Τέτοιες ιδέες βάζει κανείς μόνο όταν είναι δυστυχισμένος. Και με την αλήθεια, εμείς τώρα δεν είμαστε.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.
"Η μάνα-Μπαρμπερίνα.
"Η νύκτα μας στη φυλακή δεν ήταν άσχημη, περάσαμε πολύ χειρότερες έξω.
— Ονειρεύθηκα την είσοδο της αγελάδας μας, μου είπε ο Μαρτίνα.
— Κι' εγώ το ίδιο.
Στις όκτώ το πρωί, η πόρτα μας άνοιξε κι' είδαμε να μπαίνει ο ειρηνοδίχης, ακολουθούμενος από τον καλό μας

κτηνίατρο, που θέλητε να έλθη ο ίδιος για να μ'ας έλευθερώσει.
"Όσο για τον ειρηνοδίχη, η καλωσύνη του για τους δυό άθώους φυλακισμένους δεν περιορίσθηκε στο δείπνο που μ'ας έστειλε το βράδυ: μ'ας έδωσε κι' ένα ώραίο χαρτόσημο.
— "Ησαστε τρελλοί, μ'ας είπε φιλικά, να ταξιδεύετε τόσον καιρό χωρίς διαβατήριο. Σας έθαλα ένα από τη Δημαρχία. Αυτό στο έξής θα σας προστατεύη και θα σας γλυτώνη από πολλά. Καλό ταξίδι, παιδιά μου!
Και μ'ας έστειξε τα χέρια. Άν ρωτάτε και για τον κτηνίατρο, αυτός μ'ας έφίλησε.
Είχαμε μπη πολύ άσχημα στο χωριό εκείνο, αλλά βγήκαμε θριαμβευτικά, τραδώντας από το σχοινί την αγελάδα μας και περπατώντας με το κεφάλι ψηλά. Οι χωρικοί που στεκόταν στις πόρτες τους, μ'ας κοιτάζαν τώρα με συμπάθεια.

Είχαμε μπη πολύ άσχημα στο χωριό εκείνο, αλλά βγήκαμε θριαμβευτικά, τραδώντας από το σχοινί την αγελάδα μας και περπατώντας με το κεφάλι ψηλά. Οι χωρικοί που στεκόταν στις πόρτες τους, μ'ας κοιτάζαν τώρα με συμπάθεια.

«Βγήκαμε θριαμβευτικά...» (Σελ. 37, στ. 6')

— Για ένα μόνο πράμμα λυπάμαι, είπε ο Μαρτίνα, που δεν είν' έδώ κι' ο χωροφύλακας που μ'ας έπιασε, για να μ'ας ιδή.
— Ο χωροφύλακας δεν έκαμε καλά. Μα φταίμε και μεις που δεν σκεφθήκαμε ποτέ να έφοδιασθούμε με διαβατήριο, για να νά μ'αθάνουν οι άνθρωποι ποιοι είμαστε. Στο Παρίσι μπορούσαμε να βγάλουμε εύκολα.
Πήραμε ένα καλό μάθημα, για να μ'ας έλθη η ιδέα να ρίξουμε το σχοινί της αγελάδας μας.
"Ήταν βέβαια ήμερη ή καιμένη, αλλά και φοβεράρα.
Δεν άργήσαμε να φθάσουμε στο χωριό, όπου είχα κοιμηθή με το Βιτάλη. Από κε, δεν είχαμε παρά να περάσουμε μια χέρσα παδιάδα και να φθάσουμε στο λόφο, που η πλαγιά του κατέβαινε στο Σιαβανό.
— Σου υποσέθηκα σβίγγους στο σπίτι της μάνας - Μπαρμπερίνας, είπα στο Μαρτίνα, αλλά για να γίνουν σβίγγ-

γοι, χρειάζεται βούτυρο, αλεύρι και αυγά.
— Θά είναι πολύ ώρατος, έ;
— Πάρα πολύ! Κάτι ρουσκες που γεμίζουν όλο σου το στόμα. Βούτυρο όμως κι' αλεύρι δεν θα υπάρχη στο σπίτι της μάνας - Μπαρμπερίνας, γιατί είναι φτωχία. Τι λές, της αγοράζουμε;
— Περίφημη ιδέα!
— Κράτα λοιπόν την αγελάδα και πρόσεχε μη την άρτίσης στιγμή. Εγώ τρέχω στο μπανάκι, να πάρω βούτυρο κι' αλεύρι. Αλλά όμως, όχι, γιατί θα μ'ας έσπαζαν στο δρόμο. Άν δεν έχη η μάνα-Μπαρμπερίνα, μπορεί να δανεισθή.
Μπήκα στο μπανάκι κι' αγοράσα μια λίτρα βούτυρο και δυό λίτρες αλεύρι. Κι' εξακολουθήσαμε το δρόμο μας.
Δεν ήθελα να κουράσω την αγελάδα. Είχα όμως τόση άνυπομονησία να φθάσω, ώστε έτροχα χωρίς να θέλω.
Δέκα χιλιόμετρα άκόμη, όκτώ, έξη... Περιεργο πράγμα! ο δρόμος μου φαινόταν μακρύτερος, τώρα που έπλησίαζα τη μάνα-Μπαρμπερίνα, από την πρώτη φορά που άπομακρυνόμουν. Κι' όμως, την ήμερα εκείνη έπεσε ένα χιονονερο, που άκόμα το θυμώμαι.
Μα ήμουν πολύ ανήσυχος, συγκινημένος, και κάθε στιγμή κοιτάζα το ρολόι μου.
— Δεν είναι έμπορος τόπος; ρωτούσα το Μαρτίνα.
— Ναι, δεν υπάρχουν δενδρα να έμποδίζουν το μάτι.
— Άμα φθάσουμε στο βουκαλάκι, θα ιδής και δένδρα, πολύ όμορφα δένδρα, βαλανιδιές, καστανιές.
— Έχουν και κάστανα;
— Άκουξ έκει! Έπειτα, στην άλλη της μάνας-Μπαρμπερίνας έχει και μια άχλαδιά που κάνει άχλαδιά τόσα μεγάλα και γλυκά σαν το μέλι. Θά ιδής.
Και για κάθε πράγμα που του έλεγα, αυτή ήταν η έπωδός μου: «Θά ιδής!» Έφανταζόμουν αληθινά πως ώδηγεύσα το Μαρτίνα σε κανένα παραδεισο. Άλλά μήπως για μένα δεν ήταν; Έκει τα μάτια μου είχαν άνοιχθή στο φως. Έκει είχα πρωτογνωρίσει τη ζωή, την άγάπη, το χαδι, την εύτυχία. "Όσο έπλησίαζα το χωριό μου, τόσο ζωηρότερες μου έρχόνταν οι άναμνήσεις της πρώτης μου ηλικίας. Ά, τί εύτυχισμένος που ήμουν τότε, και πόσα βέβαια είχα τραδήσει κατόπι!... Ο άέρας της πατρίδας μου λές κι' είχε άρωμα που με μεθύσει. Κι' όλα τώρα τάβλεπα ώρατα.
(Έπειτα συνέχισε)

Και για κάθε πράγμα που του έλεγα, αυτή ήταν η έπωδός μου: «Θά ιδής!» Έφανταζόμουν αληθινά πως ώδηγεύσα το Μαρτίνα σε κανένα παραδεισο. Άλλά μήπως για μένα δεν ήταν; Έκει τα μάτια μου είχαν άνοιχθή στο φως. Έκει είχα πρωτογνωρίσει τη ζωή, την άγάπη, το χαδι, την εύτυχία. "Όσο έπλησίαζα το χωριό μου, τόσο ζωηρότερες μου έρχόνταν οι άναμνήσεις της πρώτης μου ηλικίας. Ά, τί εύτυχισμένος που ήμουν τότε, και πόσα βέβαια είχα τραδήσει κατόπι!... Ο άέρας της πατρίδας μου λές κι' είχε άρωμα που με μεθύσει. Κι' όλα τώρα τάβλεπα ώρατα.
(Έπειτα συνέχισε)

Και για κάθε πράγμα που του έλεγα, αυτή ήταν η έπωδός μου: «Θά ιδής!» Έφανταζόμουν αληθινά πως ώδηγεύσα το Μαρτίνα σε κανένα παραδεισο. Άλλά μήπως για μένα δεν ήταν; Έκει τα μάτια μου είχαν άνοιχθή στο φως. Έκει είχα πρωτογνωρίσει τη ζωή, την άγάπη, το χαδι, την εύτυχία. "Όσο έπλησίαζα το χωριό μου, τόσο ζωηρότερες μου έρχόνταν οι άναμνήσεις της πρώτης μου ηλικίας. Ά, τί εύτυχισμένος που ήμουν τότε, και πόσα βέβαια είχα τραδήσει κατόπι!... Ο άέρας της πατρίδας μου λές κι' είχε άρωμα που με μεθύσει. Κι' όλα τώρα τάβλεπα ώρατα.
(Έπειτα συνέχισε)

